

10. Ухвала серпневої конференції працівників освіти Чернівецької області «Реалізація концептуальних засад Нової української школи в системі реформування освітньої галузі Чернівецької області» // Освіта Буковини. - 2017. - № 31.- С. 16.
11. Цибулько, Інна. Оновлення змісту освітньо-реабілітаційної роботи в умовах Нової української школи / Інна Цибулько // Освіта Буковини. - 2018. - №. 16. - С.1.

Трухачов Олександр Іванович –
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин та журналістики,
Університет «КРОК» (м. Київ)

ФУНКЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРЕСИ: ТЕОРЕТИЧНО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка наукової проблеми та її значення. Регіональна преса на відміну від загальнонаціональної має свої специфічні функції та ознаки. Ці функції відбиваються у контенті регіональних (локальних, місцевих, районних) видань. Регіональні видання спрямовують свою діяльність на висвітлення проблем пов'язаних в першу чергу з потребами місцевих громад. У світлі започаткованих українською владою процесу децентралізації дослідження функцій та завдань регіональної преси стає актуальним.

Короткий аналіз досліджень цієї проблеми. Наукові розвідки у цій сфері представлені як вітчизняними так й закордонними дослідженнями. Аналіз джерел доводить, що проблематика функціонування регіональної преси, її функції та шляхи подальшого розвитку є об'єктом постійного вивчення з боку дослідників у галузі журналістики та мас-медіа. Вітчизняні наукові доробки у цій царині представлені науковими працями А.Москаленко[2], В. Карпенко, О. Цапок, Фінклер Ю., І. Луцюк [1].

Закордонні дослідження представлені доробками нідерландських вчених Т. МакГонегл (Tarlach McGonagle) та Н. ван Єйк (Nico van Eijk) [5], англійського дослідника, професора С.Барнетта (Barnett S.)[4], канадійський дослідник Д. МакКвейл (D. McQuail)[6], німецька дослідниця Е. Ноель-Нойман[3].

Мета і завдання розвідки. Метою цієї розвідки є описати сучасні теоретичні підходи до функцій регіональної преси. Завданням статті є розглянути специфічність функцій регіональної преси; проаналізувати на прикладі регіонального видання «Володимирецькій вісник» Рівненської області практичне застосування цих функцій.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Діяльність кожного засобу масової інформації є результативною та ефективною тільки за умов виконання ним відповідних функцій. Як зазначав академік А. Москаленко: «...під функцією в журналістиці ми розуміємо цілеспрямовану діяльність, що має неперехідний і не випадковий, а загальний закономірний характер. Функція включає в себе і мету, і засоби, вона виражає сутність, суспільне призначення преси, визначає роль преси як суспільного інституту» [2, с.171]. До того ж: «Функція будь-якого засобу реалізується в діяльності і тільки в діяльності. Саме діяльність об'єднує в єдину функціональну структуру такі моменти, як мета, засіб, результат.» [там само, с.171]. За Москаленко серед загальноновизнаних функцій преси слід відзначити наступні: «Організаторська функція. Вона завжди становила один із основних напрямів діяльності органів інформації; Виховна функція. Суть і активізація її не потребують, очевидно, детального пояснення; Пропагандистська функція. Вона зумовлена настійною необхідністю дохідливого роз'яснення практичних і теоретичних проблем становлення правової, демократичної держави, важливості глибокого розуміння загальнолюдських цінностей, ідей національного відродження, питань ментальності українського народу, його етносу, історичної минувшини; Контрпропагандистська функція. Зростання важливості цієї функції викликане передусім зовнішніми факторами,

інформаційною експансією з боку шовіністичних сил, посиленням «психологічних» атак на позиції незалежної України; Соціологічна функція. Її посилення виходить з об'єктивного фактору, що засоби масової інформації покликані за своєю природою завжди бути трибуною загальнонародної громадської думки.» [Там само с.с. 172 - 173].

Канадійський вчений Д. МакКвейл вбачає «можливі функції ... медіа в їхній ролі як посередницькі (mediating) канали у суспільстві.» Він вирізняє наступні функції: інформації – забезпечення інформацією про події у суспільстві та світі...; кореляції – пояснення інтерпретація та коментування значення подій та інформації...; безперервності – представлення (expressing) панівної культури та визнання субкультур та нових культурних подій...; розваг- забезпечення розваг, відволікання...; мобілізації – агітація за соціальні цілі у сфері політики, війни, економіки, розвитку, праці та інколи релігії. [6, р.р. 70-71]. Слід додати, що МакКвейл окремо наводить функції діяльності мас медіа для потреб окремої особистості. В які він включає функції персональної ідентифікації та інтеграції й соціальної взаємодії [там само, р.73].

Німецька дослідниця Е. Ноель-Нойманн виокремлює наступні функції медіа, а саме: інформування, внесок у формування думок (і ще «розважання» та «виховання»), а також окремо визначає артикуляційну функцію [3, с.128].

Не вдаючись до глибокого аналізу, зазначимо, що вищенаведені функції являють собою перелік соціальних завдань, які виконують у суспільстві засоби масової інформації. Наведені функції використовують у своїй діяльності, як великі, загальнонаціональні засоби масової інформації, так й регіональні (локальні, районні, місцеві) медіа. На відміну від загальнонаціональних медіа регіональні більшою мірою фокусуються на висвітленні місцевих подій.

На думку голландських дослідників Т. МкГонегл та Н. ван Сійка, які у своїй роботі «Роль регіональних медіа як інструменту побудови демократії участі» (The role of regional media as a tool for building participatory democracy, 2014 р.) розглядаючи вплив локальної (регіональної) преси на розбудову суспільства наголошують на специфічній природі регіональних медіа, : «Регіональні ЗМІ близькі до їх соціального середовища...» [5,р. 41]. Таке бачення зумовлено тою роллю яку відіграють регіональні медіа. «Ці демократичні ролі набувають особливого значення на регіональному рівні завдяки близькості що характеризує взаємозв'язок між регіональними ЗМІ та людьми з районів та громадами, яким вони служать.» [там само, р. 44].

Звідси маємо наголосити, що функції регіональних (районних, локальних) медіа будуть мати особливий характер прив'язаний до конкретного регіону, району або місцевості. Як відмічає англійський дослідник С. Барнетт основні функції регіональної преси наступні: ««Інформування» (Informing) - для участі в діяльності своїх місцевих громадах, громадяни повинні бути поінформовані про важливі місцеві питання, серед яких, основні програми планування, нові транспортні ініціативи або пропозиції щодо закриття лікарняного відділення (wing). Люди хочуть бути інформовані (лаконічно, точно та доступно) - про значні події, що мають відношення до них: з судових доповідей, рішень комітетів ради та ключових місцевих призначень, досягнень місцевих жителів на національному або міжнародному рівні, прогресі місцевих спортивних команд, або діяльності місцевих груп благоустрою (local amenity groups). «Представництво» (Representing) - місцеві медіа можуть також діяти як трибуни для людей, сприяючи вираженню популярної думки (через шпальту листів читачів, блоги або обговорення програм) та забезпечення того, щоб колективний погляд був переданий до ключових осіб, які приймають рішення. Місцеві газети чи радіостанції історично були важливими засобами для широкомасштабних висловлювань незадоволеності, наприклад, великим проектом будівництва стадіону або недостатністю лікарень у регіоні. І місцеві медіа можуть бути захисниками власних місцевостей, привертаючи увагу до конкретних досягнень або неадекватних інвестицій від центрального уряду. «Проводити кампанії. Агітувати (Campaigning)»: - зокрема, газети мають довгу традицію виявляти питання, безпосередньо пов'язаних з *інтересами* (додано мною, О.Т.)

читачів, та вимагати відповідних дій від відповідних органів влади. На місцевому рівні такі кампанії будуть пристосовані до специфічних потреб місцевих громад, таких як благодійні заклики, акції на небезпечних дорогах або протести проти запропонованого закриття місцевого об'єкту інфраструктури. Всі місцеві медіа традиційно розглядали подібні кампанії як невід'ємний елемент їхнього вкорінення (rootedness) у місцевій громаді. «Запит» (Interrogating): невід'ємною частиною внесків медіа є їхня роль «сторожової собаки» (watchdog), яка бере на себе відповідальність стримування державних органів та приватних корпорацій - від обраних радників, керівників шкіл, поліцейських та суддів окружних судів до основних роботодавців та роздрібних магазинів. Ефективна перевірка залежить від інституційної підтримки та адекватних ресурсів: оскільки вони дедалі більше виснажуються, місцеві установи стають менш відповідальними та, можливо, менш реагують на потреби місцевої громади.» [4, р.р. 6-8]

До наведених функцій слід додати запропоновані вітчизняною дослідницею І. Луцук, яка з підходів об'єднувальної функції медіа, вбачає нагальними для локальних медіа наступні завдання: формування образу Малої Вітчизни та інтеграція місцевої громади у загальнонаціональну структуру; збереження культурної, історичної самобутності регіону; протистояння культурному імперіалізму та глобалізації; утвердження єдиних для усієї держави та нації цінностей; охорона демократії, зближення громади і влади (дати людям відчуття впливу на тих, кого вони обрали); відстоювання перед владою потреб аудиторії. [1, с. 156].

Вищевикладене дає нам змогу навести проміжні висновки, а саме: під функцією діяльності засобу масової інформації розуміється виконання ряду інформаційно-комунікаційних завдань пов'язаних з поширення соціально-інформаційного контенту в соціумі. В галузі загальноприйнятих та визнаних функцій діяльності преси сформувались специфічні функції регіональної преси. Вони мають своє характерне наповнення в залежності від території поширення видання, проблемних питань місцевого самоврядування, культурних традицій тощо.

Звідси спираючись на наведені функції регіональної преси проаналізуємо друковане видання Рівненської області «Володимирецькій вісник» (свідоцтво про реєстрацію РВ№ 682/325-ПР від 18.05. 2017 р.) щодо відповідності його контенту до них. «Володимирецькій вісник» є щотижневим виданням. Кожний примірник видання має 20 шпальт. Наклад одного випуску становить у середньому 6500 примірників. Газета розповсюджується на території Рівненської області. Видання має свій веб-сайт за адресою – www.polissya.net. Для проведення дослідження було проаналізовано випуски видання з квітня до червня 2018 року. Загальною кількістю 15 екземплярів. У результаті з'ясовано, що:

Функція «Інформування». Друга шпальта видання має назву «Новини». На ній друкуються інформаційні матеріали поділені на чотири тематичні розділи – Район, Область, Україна, У світі. Третя шпальта під назвою «Офіційно» вміщує матеріали надані представниками місцевої влади. П'ята шпальта РАЕС (Рівненська атомна електростанція) цілком присвячується інформації про діяльність та функціонування цього підприємства. На дев'ятнадцятій шпальті «Спорт» представлені здобутки місцевих спортсменів, інформація про результати районних змагань тощо.

Функція «Представництво». У виданні представлені дві шпальти (4 та 6) під загальною назвою «Соціум». На них, як правило, розміщуються редакційні матеріали в яких висвітлюються соціальні проблеми району.

Функція «Проводити кампанії. Агітувати (Campaigning)». Матеріалів з такою функцією під час проведення дослідження не виявлено.

Функція «Запит» (Interrogating): Матеріали які відповідають цій функції представлена на шпальтах видання окремими рубриками. Так наприклад у випуску №16 від 26 квітня 2018 року під загальною назвою «Електропостачання» представлений матеріал «Дайте світло, ради Бога». Він присвячений проблемі відсутності електрики у декількох селах району. Інший матеріал розміщено у випуску № 24 від 21 червня 2018 року «Тротуари по-

володимирецьки: кому виправляти «косяки». На питання кореспондента тижневика відповідав фахівець місцевого благоустрою.

У рамках аналізу функцій були взяті до дослідження запропоновані дослідницею І. Луцюк, завдання для регіональної преси. У контенті видання «Володимирецькій вісник» виконання цих завдань представлено наступними матеріалами: Редакційний матеріал «Хто врятує палац Красицького» вийшов у № 15 від 19 квітня 2018 року. У №19 від 17 травня 2018 року розміщено матеріал «Історія храмів Володимиреччини» та присвячений виходу книги місцевого священика С. Прокопчука «Святині рідного краю». Залученню дітей до історії поліського краю присвячений матеріал «Жінка з історією рідного хутора у душі» у №22 від 7 червня 2018 року.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене приходимо до наступних висновків: за часи свого існування та діяльності, локальні (районі, місцеві) мас медіа, напрацювали та застосовують у своїй практиці специфічні функції. Ці функції відповідають тим завданням які ставлять перед собою редакційні колективи локальних медіа. Проаналізований у цій статті контент районного видання «Володимирецькій вісник» частково відповідає наведеним та розглянутим функціям локальних (місцевих, районних) засобів масової інформації.

Список використаної літератури

1. Луцюк І. Регіональні ЗМІ в сучасному суспільстві: функції, завдання та проблеми // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2014. Випуск 39. – С.с. 152–157
2. Москаленко А. Теорія журналістики. Підручник. – К.: Експрес-об'ява, 1998 – 334 с.
3. Ноель-Нойман Е. Громадська думка / Публіцистика. Масова комунікація: Медіа-енциклопедія/За загал. ред. В.Ф. Іванова. – К.: Академія Української преси. Центр Вільної Преси. 2007 – 780 с. – С.с.115-129.
4. Barnett S. Journalism, Democracy and the Public Interest: rethinking media pluralism for the Digital Age, - Published by the Reuters for the Study of Journalism, September 2009 [Електронний ресурс] – Режим доступу: 17 p. - <http://www.ofcom.org.uk/about/accoun/disclaimer/>
5. McGonagle T., Nico van Eijk The role of regional media as a tool for building participatory democracy.: University of Amsterdam, Institute for Information Law (IViR), 2014 p. – 53 p. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ivir.nl
6. McQuail D. Mass communication theory – SAGE Publications, 1987 – 352 p.- Second Edition